

ביאורים בספר התניא

ביאורים והעשרת ההתבוננות בספר התניא

לפי סדר השיעור היומי

ערוכים מכל כתיבי כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש שליט"א מה"מ

יום א (ג אד"ש)

"וכה"ג איתא בזהר בכיה תקיעא בלבאי מסטרא דא וחדוה תקיעא בלבאי מסטרא דא"

גם בבינונים שהתעוררות האהבה היא מצד הריחוק, והיינו שמתבונן שנה"ב מעלים ומסתיר ומנגד על דביקותו באלקות, ועי"ז מתעוררת האהבה דנה"א, הרי מזה גופא מובן שהנה"א עצמה היא בקירוב לאלקות ומרגשת את הענג באלקות, שלכן נעשה צר לה כאשר נה"ב מעלמת ומסתרת כו', וא"כ, באהבה זו לא בא לבחינת ביטול במציאות, שהרי האהבה היא מצד מציאותו. והיינו שגם בעת הריחוק שמצד נה"ב, הרי נה"א עצמה היא בקירוב לאלקות (כל זמן שנשאר הציור שלה), שהרי היא חלק אלקה ממעל, וא"כ גם בשעת המרירות מצד הנה"ב, הרי בכיה תקיעא בלבאי מסטרא דא וחדוה תקיעא בלבאי מסטרא דא, ונמצא שהיא נשארת במציאות ואינה בביטול.

(סה"מ תשי"ח עמ' רפה רפו)

*

אמנם, ישנם כאלו "יראי-שמים" שמהדרים ביותר במאמר רז"ל "אסור לאדם שימלא שחוק פיו בעוה"ז", וטוענים: "לשמחה מה זה עושה" – בה בשעה שבית המקדש חרב וכו'?!... אבל אעפ"כ, יודעים אנו שדרכו של הבעש"ט היתה להדגיש את ענין השמחה – "עבדו את ה' בשמחה".

ובאמת אין זה חידוש של הבעש"ט, אלא זהו פס"ד מפורש בדברי הרמב"ם: בסוף הל' לולב כותב הרמב"ם: "השמחה שישמח אדם בעשיית המצוה... עבודה גדולה היא... ואין הכבוד והגדולה אלא לשמוח לפני ה', שנאמר והמלך דוד מפזז ומכרכר לפני ה' וגו'"; ובהל' דעות כותב הרמב"ם: "צריך האדם שיכוין לבו וכל מעשיו כולם ("שבתו וקומו ודבורו... אכילה ושתיה וכו'") לידע את השם בלבד... נמצא... כל ימיו עובד את ה' תמיד... כל מעשיך יהיו לשם שמים... בכל דרכיך דעהו".

וא"כ, כאשר מקיימים שני פסקי-דינים אלו, אזי נמצאים תמיד במעמד ומצב של שמחה.

וענין זה מודגש ביותר ע"פ המבואר בחסידות גודל מעלת ענין המצוות, שע"ז נעשה קשר ושייכות בין הבורא לנברא – שהרי בעצם אין ערוך הנברא להבורא, וכאשר הבורא מצוה לנברא ציווי מסויים, שיעשה דבר פלוני, או שימנע מעשיית דבר פלוני, אזי נעשה קשר ושייכות בין הבורא לנברא.

ובפרט ע"פ הידוע שהוא ורצונו וחכמתו ודעתו אחד, אחדות פשוטה, שאינה נחלקת לחלקים, וא"כ, כאשר בשעה שמקיימים רצונו ית', שזהו"ע המצוות, אזי מתאחדים עם אחדות הפשוטה.

ומזה מובן גודל השמחה שבקיום התומ"צ – כמבואר בתניא המשל מ"שמחת הדיוט ושפל אנשים בהתקרבותו למלך בשר ודם המתאכסן ודר אתו עמו בביתו, וק"ו לאין קץ לקרבת ודירת ממ"ה הקב"ה", כך, שבשעת מעשה שוכח הוא לגמרי שהוא הדיוט ושפל אנשים, ושמח ביותר על היותו ביחד עם המלך.

ונמצא, שגם כאשר נמצאים במעמד ומצב בלתי-רצוי, יכולים לעמוד בשמחה גדולה מצד גודל המעלה שבקיום המצוות, באופן ש"בכיה תקיעא בליבאי מסטרא דא, וחדוה תקיעא בליבאי מסטרא דא", ויתירה מזה, ששמחת הנפש

גוברת על עצבון הגוף, כמ"ש בתניא ש"תיקר נפשו בעיניו לשמוח בשמחתה יותר מהגוף הנבזה, שלא לערבב ולבלבל שמחת הנפש בעצבון הגוף".

(התוועדויות תשי"ז ח"ב עמ' 310 – 308)

יום ב (ד אד"ש)

פרק לה

"ותהי זאת נחמתם לנחמם בכפליים לתושיה"

והרי הפירוש ד"כפליים" בענייננו הוא (לא רק ב' פעמים כך, אלא) ריבוי שלא בערך.

(התוועדויות תשמ"ב ח"א עמ' 86)

יום ד (ה אד"ש)

"כי הנה נשמת האדם אפי' הוא צדיק גמור עובד ה' ביראה ואהבה בתענוגי', אעפ"כ אינה בטילה במציאות לגמרי ליבטל וליכלל באור ה' ממש להיות לאחדים ומיוחדים ביחוד גמור רק הוא דבר בפני עצמו ירא ה' ואוהבו"

לכאורה לא שייך ציווי על אהבה, להיותה מדה שבלב, וממה נפשך, אם ישנה האהבה, הרי הוא אוהב, ואם אינה, לא שייך לומר ואהבת שהוא לשון ציווי. וידוע ביאור רבינו הזקן בשם המגיד, שהציווי הוא על ההתבוננות שמביאה לואהבת. והנה, כיון שענין האהבה הוא בבחינת יש מי שאוהב (כנ"ל ס"ד), הרי מוכן גם בנוגע להתבוננות שמביאה את האהבה, שבחיצוניותה הו"ע של הבנה והשגה שהיא בבחינת יש ומציאות, משא"כ מצד מקור ההבנה וההשגה, כפי שהיא בבחינת החכמה, יהיה בתנועת הביטול, ולא יבוא לידי ואהבת גו' בכל לבבך, שהו"ע האהבה בבחינת יש מי שאוהב. ולכן מקדים לזה הענין דשמע ישראל, שמע הוא לשון הבנה והשגה, והיינו, שיתבונן בהענין דהוי' אלקינו, שהוי' הוא אלקינו, כחנו וחיותינו, שהכח והחיות של כל עניני העולם הוא מבחינת הוי' שהוא למעלה מהטבע, שהרי הוי' הוא היה הוה ויהיה כאחד, למעלה מהזמן, ובמילא גם למעלה מהמקום, שהרי זמן ומקום תלויים וקשורים זה בזה. וכאשר מתבונן שהכח והחיות שבכל עניני הטבע הוא מבחינת הוי' שלמעלה מהטבע, אזי נעשה אצלו הענין דהוי' אחד, שגם בהח' והד', ז' רקיעים וארץ וד' רוחות העולם, נמשך אלופו של עולם. וכיון שענין זה הוא באופן של הבנה והשגה (בינה), אזי נעשה אצלו רגש האהבה, ואהבת גו' בכל לבבך. אמנם, כיון שיש בזה גם ענין החכמה, שהרי חכמה ובינה הן תרין רעין דלא מתפרשין, לכן נמשך בהאבה גם ענין הביטול, עד שנעשה הענין דבכל מאדך, שזהו הביטול שנמשך מבחינה שלמעלה מן ההשתלשלות כו'.

(סה"מ תשי"ח עמ' רסב, רסג)

※

הנה, נתינת הצדקה מצד הענין דחטאך בצדקה פרוק, שייכת להדרגא דבעלי תשובה. והרי ענינו של בעל תשובה הוא שנעשה מציאות חדשה, עי"ז שיוצא מכל המדידות וההגבלות ועד שיוצא לגמרי ממציאותו הקודמת (ער ווערט אויס מציאות). ולכן אמרו רז"ל במקום שבעלי תשובה עומדים אפילו צדיקים גמורים אין יכולים לעמוד שם, כי, אפילו צדיק גמור עובד הוי' באהבה בתענוגים הוא בבחינת יש מי שאוהב, היינו שהוא בבחינת מציאות, ואילו בעל תשובה הוא למעלה מזה, להיותו בביטול במציאות, שזהו אמיתית הענין דמס"נ. ואע"פ שעי"ז נעשה

הבעל תשובה מציאות נעלית יותר, מ"מ, לא זו היא הסיבה לכך שנעשה בעל תשובה, כי אם מצד רצונו לברוח מן הרע, או מצד רצונו בהטוב, אבל, לא מצד ההכרה וההרגשה דקרבת אלקים לי טוב, אלא מצד שעצם נפשו קשורה עם העצם שלמעלה, באופן שלא שייך לומר על זה הסברה באופן של הבנה והשגה וידיעה, אלא באופן שעצם נמשך לעצם. וכיון שענין זה צריך לבוא בענין של עשיה גשמית, הנה עז"נ וחטאך בצדקה פרוק, היינו, שענין זה מתבטא בנתינת הצדקה בלי גבול, (ללא הגבלה דמעשר, ואפילו ללא הגבלה דחומש), באופן שכל אשר לאיש יתן בעד נפשו, כיון שצריך לפעול הענין דפדה בשלום נפשי.

(סה"מ תשי"ט עמ' פד, פה)

*

גם יושב אוהל צריך לידע שכל עבודתו אינה אלא בכחו של הקב"ה: בנוגע לכללות העבודה דקיום המצוות (כולל גם מצות תלמוד תורה) – אומר הקב"ה "מי הקדימני ואשלם", "מי עשה לי מזוזה עד שלא נתתי לו בית, מי עשה לי סוכה עד שלא נתתי לו מקום וכו'".

ויתירה מזה: גם בנוגע למלחמת היצר אמרו חז"ל "יצרו של אדם – ש"כל הגדול מחבירו יצרו גדול הימנו" – מתגבר עליו בכל יום... ואלמלא הקב"ה שעוזר לו אינו יכול לו".

ולכן, כיצד מתחיל יהודי את עבודת היום – לא במנין שבחיו מה שפעל בעבודתו אתמול ושלשום כו', אלא – באמירת "מודה אני לפניך כו' שהחזרת בי נשמתי בחמלה כו'":

גם יהודי צדיק שלומד תורה ומקיים מצוות – אינו תובע בזרוע, כי אם, "שהחזרת בי נשמתי בחמלה", שלהיותו "מלא רחמים", מחזיר לו הקב"ה את נשמתו, ונותן לו יום חדש לעסוק ולהצליח בלימוד התורה וקיום המצוות.

אפילו יהודי שהוא "צדיק גמור", "עובד ה' ביראה ואהבה בתענוגים" (כלשון אדמו"ר הזקן בתניא), יודע ומרגיש בעצמו ש"הוא דבר בפני עצמו ירא ה' ואוהבו", "יש מי שאוהב", ובמילא, גם ע"פ הטבע דתורה, הנה נוסף על הקדמת עבודת התשובה, שזהו"ע ד"צומו עלי", צריך הוא תחילה להתקשר עם הקב"ה באופן של הודאה שלמעלה מהשכל – "מודה אני לפניך", "מודה" דייקא.

וכן הוא בנוגע ללימוד התורה – "ברכו בתורה תחילה" – שמקדים לברך ולהודות להקב"ה על כך "שנתן לנו את תורתו", כלומר, לא שהוא עומד "לחדש תורה"... אלא שהוא מקבל מהקב"ה את תורתו, ומודה להקב"ה על כך.

וכמו כן בנוגע לקיום המצוות – שמקדים לברך ברכת המצוות: "אשר קדשנו במצוותיו וצונו", כלומר, זוהי מצוותו של הקב"ה, אלא שבחסדו הגדול שרצה לקדש את בניו, נתן להם את האפשרות לקיים את מצוותיו.

(התוועדויות תשי"ז ח"ב עמ' 173 – 172)

הגה"ה: "והיינו ומשום שא"ס ב"ה הוא אחד האמת שהוא לבדו הוא ואין זולתו וזו היא מדרגת

החכמה וכו'"

אע"פ שבחינת החכמה היא ראשית ההשתלשלות שנתהווה לאחר הצמצום, מ"מ, כיון שהיא רק ראשית ההשתלשלות שבאה תיכף לאחרי הסילוק לגמרי, הרי היא בבחינת העדר המציאות. ובמכ"ש ממה שמצינו בענין העולמות, שעולם הבריאה שהוא הראשון להתהוות העולמות לאחרי הפסק והצמצום, הרי הוא בבחינת אפשרי המציאות בלבד, ולא בבחינת מציאות ממש. ועאכו"כ בבחינת החכמה, שכל ענינה אינו אלא ענין הביטול. וכיון שענין החכמה הוא ביטול, לכן יכול להיות בה הענין דתחתיתו של העליון, וכמ"ש רבינו הזקן בתניא בהגהה בשם הרב המגיד, שמדריגת החכמה הוא ההרגש שהוא לבדו הוא ואין זולתו, ולכן שורה בה אור א"ס ב"ה.

(סה"מ תשי"ח עמ' רנח)

יום ה (ז אד"ש)

פרק לו

"והנה מודעת זאת מארז"ל שתכלית בריאת עולם הזה הוא שנתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים"

תכלית העבודה היא שתהיה ההמשכה מלמעלה למטה, עד שיחדור בהגשם, היינו, שהגשם כפי שהוא במקומו יהיה דירה לו ית', דירה לבחינת אני שעליו נאמר את השמים ואת הארץ אני מלא, אבל (לא באופן של העולם אלא) באופן גלוי, כפי שהמלך מתגלה בדירתו.

(סה"מ תשי"ט עמ' פו)

✽

וכללות הענין בזה הוא ההפרש בין בי"ע לאצילות ולמעלה מאצילות, שבאצילות ולמעלה מאצילות הו"ע האור והגילוי, שהם בדביקות כו', משא"כ התהוות בי"ע היא בדרך אין ערוך, יש מאין, ובזה דוקא מתגלה העצמות. ובפרטיות יותר הנה בבי"ע, גופא עיקר הכוונה והתגלות העצמות היא בעוה"ז דוקא, וכמ"ש בתניא, שעוה"ז הוא התחתון במדריגה שאין תחתון למטה ממנו. והיינו, שעולמות בריאה ויצירה הרי יש בהם ענין האור והגילוי, דלא מבעי עולם הבריאה שהוא רק אפשרי המציאות בלבד, אלא גם עולם היצירה שהוא מציאות ויש בו טו"ר מחצה על מחצה, מ"מ הרי יש בו אור וגילוי. והרי הכוונה אינו בענין הגילויים כנ"ל. ולכן דוקא בעולם הזה שנרגש בו שמציאותו מעצמותו, מתגלה עצמותו ית', שמציאותו מעצמותו כו', כמ"ש באגה"ק. ואע"פ שההרגש שמציאותו מעצמותו שבעוה"ז הוא רק בהרגשתו בלבד, הרי הא גופא שנרגש אצלו כן, הוא לפי שבאמת הנה אמיתית מציאותו של יש הנברא הוא מציאות יש האמיתי. וכידוע שכל הענינים שישנם עכשיו יתגלו לעתיד, ועד"ז בנוגע לההרגש שביש הנברא שמציאותו מעצמותו, שזהו לפי שבאמת כן הוא, אלא שעכשיו הוא בהעלם, ולעת"ל יהיה זה בגילוי, שיורגש בהיש הנברא שמציאותו היא יש האמיתי שמציאותו מעצמותו, ולכן גם עכשיו יש בו ההרגש שמציאותו מעצמותו. וזהו כללות ההפרש בין יש לאור, שבאור נרגש שיש לו מקור, והוא המאור. וענין זה שהאור נרגש בו מקורו, אין הכוונה להרגש השכל, והיינו שההתבוננות במציאות האור מכרחת שנמשך מהמאור, שהרי ענין זה יש גם ביש הנברא, שמצד התבוננות השכל בענין היש בהכרח לומר שכל מציאותו הוא רק האין האלקי המהוה מחיה ומקיים אותו תמיד בכל רגע ורגע (כמבואר בשער היחוד והאמונה, ובפרט בהמאמרים שלאח"ז), אלא שבהיש הרי זה מוכרח רק מצד הרגש השכל, משא"כ באור אין זה מצד השכל בלבד, כי אם שבגוף מציאות האור נרגש מקורו. וזהו הטעם שהביטול דאור הוא הביטול דכולא קמיה כלא חשיב, כלא (בכ"ף הדמיון) דייקא, לפי שהרגש מקורו פועל שלא יהיה בבחינת לא (עס מאכט אים פאָר אויס לא), אלא שיהיה רק כלא. משא"כ יש הנברא שאין בו הרגש מקורו, הנה בו הוא הביטול האמיתי להיות לא ממש, כי כל מציאותו הוא רק היש האמיתי, ואין עוד מלבדו. וזהו"ע התגלות העצמות שבעוה"ז דוקא, שבשביל זה הוא כל ענין ההשתלשלות.

(סה"מ תשי"ט עמ' פט, צ)

✽

יהודי צריך לדעת ש"בשבילי נברא העולם", דהיינו שכל ענין שישנו בעולם, מוטל עליו החוב לפעול בו ("דורכטאָן") ולעשותו כלי לאלקות, וכל עוד לא השלים עבודה זו, אינו יכול לנוח על מקומו מתוך חשבון שכבר פעל מספיק. עליו לפעול ללא הפסק ("האַלטן אין איין טאָן"), עד שיהפוך את העולם כולו לדירה עבור הקב"ה.

(התוועדויות תשי"ז ח"א עמ' 143)

✽

כתיב "למעשה ידיך תכסוף", היינו, שהקב"ה כוסף כביכול לנשמות ישראל, שהם יעשו עבורו דירה ויקשטו את הדירה בכלים נאים.

הקב"ה הוא כל יכול, ויש לו ריבוא רבבות מלאכים עד אין קץ, ולא חסר דבר למעלה, ואעפ"כ, "למעשה ידיך

תכסוף. הקב"ה מבקש אצל נשמות ישראל: "ובחרת בחיים", "אם בחוקותי תלכו", "אם" לשון בקשה – שבנ"י יעשו דירה לו ית'.

הגם שזה גופא שנאמר בתורה "ובחרת בחיים", מהוה נתינת-כח לבחור בחיים אמיתיים, והיינו, שהקב"ה נותן כחות על העבודה, אהבה ויראה, וכל הענינים הדרושים ללימוד התורה וקיום המצוות, כמ"ש "מי הקדימני ואשלם" – מ"מ, הרי כל זה אינו אלא נתינת-כח והכנה לעבודה; אבל הרי "לא המדרש עיקר אלא המעשה", והמעשה בפועל – זאת עושים בנ"י דוקא. וללא המעשה שלהם, אין להקב"ה דירה כביכול.

וכדאיתא במדרש משל למלך שהשיא את בתו היחידה, וביקש מחתנו "כל מקום שאתה הולך קיטון אחד עשה לי שאדור אצלכם", וכמו"כ מבקש הקב"ה מבנ"י "בית אחד עשו לי שאדור בתוכו", בית המקדש, ד' אמות של תורה ותפלה.

וזהו גם מ"ש בשיר השירים – לשלמה, ל"מלך שהשלום שלו" – "קול דודי דופק פתחי לי": הקב"ה עומד כביכול מאחורי הדלת, ודופק על הדלת של לב יהודי, "פתחי לי", "עפעץ מיר אויף די טיר", כחודה של מחט עכ"פ, ומבטיח לך ש"אני אפתח לך כפתחו של אולם". הקב"ה מבטיח לו את הכל, ובלבד שיכניס אותו ("אָבִי עַר זָאָל אִים אַרײַנלאָזן") ויעשה לו דירה, כחודה של מחט עכ"פ. ואם היהודי לא הכניס אותו ח"ו בשעתו – אזי "דודי חמק עבר". והמלאכים שרואים בקלונא דשכינתא, איך שא"ס ב"ה עומד מאחורי הדלת ודופק ומבקש "פתחי לי", ואילו הוא ישן, ואף שגם בעת השינה שמע את הדפיקה והקריאה, מ"מ, ממשיך לישון ואינו רוצה לקום ולפתוח את הדלת – אזי המלאכים "הכוני פצעוני". אבל אעפ"כ, הרי בל ידח ממנו נדח, וסוכ"ס תופס הוא מה שעשה, ומתעורר לחפש את הקב"ה, את "דודי" ש"חמק עבר". כי באמת הרי כוונת ההעלם וההסתר אינה בשביל ההעלם; הכוונה היא שיחפשו את הקב"ה, שענין זה יקר מאד למעלה, ובשביל זה הוא כל ענין ההעלם וההסתר. וכאשר יהודי מחפש באמת של פנימיות נקודת נפשו, הנה סוכ"ס מוצא את הקב"ה – "מצאתי את שאהבה נפשי", כיון שאפילו "בשעת החטא היתה באמנה אתו ית'".

(התוועדויות תשי"ז ח"א עמ' 152 – 150)

כל נברא **מצד עצמו** נעשה תמיד אין ואפס כמו שהיה קודם בריאתו, ומה שמציאותו קיימת, הרי זה רק בגלל שהקב"ה בטובו מחדש אותו תמיד, כמ"ש: "המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית". ולכן שייך להתפלל גם כאשר המאכל מונח כבר על שולחנו, וכמו"כ בנוגע לשאר ההצטרכויות. כי, המאכל שהיה ברגע שלפנ"ז – הרי מצד עצמו נעשה אין ואפס, ולכן צריך להתפלל להקב"ה שיחדש את מציאותו, כדי שיהיה לו את המצטרך לו.

וכאשר ישנה הקדמת התפלה, יודע הוא שהגשמי מצד עצמו אין לו קיום, ורק הקב"ה צריך לחדש אותו תמיד, ושכל מציאות העולם אינה אלא כדי להשלים את הכוונה של הקב"ה ש"**לכבודי** בראתיו וגו'" – אז ביכלתו להכנס בעניני עולם הזה, מבלי להתיירא מפני ה"מים הזידונים".

קודם התפלה, מונח אצלו שהעולם הוא עיקר, והוא מציאות בפני עצמו ח"ו, ואז פשוט אצלו, שמה שמותר, מותר בודאי לעשות, ומה שלא יודעים בבירור שאסור – גם מותר, שהרי צריך להעמיד כל דבר על **הזקתו**, והחזקה היא – **עולם**.

אבל כאשר ההנחה היא, שבאמת אין שום מציאות, ישנו רק הקב"ה, והוא מחדש את העולם מאין ואפס המוחלט בשביל הכוונה שנתאוהה הקב"ה להיות לו יתברך דירה בתחתונים – אזי נחשב "מציאות" רק מה שמביא לידי כוונה זו, ולכן מביא הדבר למסקנא הפוכה: מה שאסור – ובמילא בסתירה לכוונה הנ"ל – אסור, ולא רק דברים האסורים, אלא אפילו מותרות, גם אסור. וכאשר היצה"ר בא בטענה ואומר שיש צורך בכך, אומרים לו: הבא ראיה! כי ה"חזקה" היא שיש רק אלקות, וממילא הרי "המוציא מחבירו עליו הראיה".

וע"פ הפתגם החסידי: מה שאסור – אסור, ומה שמותר – לא צריך ("וואָס מ'טאָר ניט – טאָר מען ניט, און וואָס מ'מעג – דאָרף מען ניט").

(התוועדויות תשי"ז ח"א עמ' 156)

יום ו (ח אד"ש)

"אינו בשביל עולמות העליוני' הואיל ולהם ירידה מאור פניו ית'"

והנה כללות ענין הנרות הוא בכדי להאיר את החושך, וענינו ברוחניות הוא להאיר את חשכת עוה"ז, שזהו תכלית כוונת כללות כל ההשתלשלות, שיאיר אור בעוה"ז דוקא, וכמ"ש רבינו שתכלית הכוונה אינה בשביל עולמות העליונים, כמו עולם האצילות, הואיל ולהם ירידה מאור פניו ית'. והיינו, שאי אפשר לומר שהכוונה הוא בשביל האצילות, שהרי ידוע שעשר הספירות נמצאים במקורם בהעלם, והו"ע ע"ס הגנוזות, ובהיותם במקורם היו באופן נעלה הרבה יותר באין ערוך, ועד"מ אור השמש שהוא כלול גם במקורו בגוף השמש, ומבאר רבינו בתניא שבהיותו כלול במקורו הרי הוא נעלה הרבה יותר מכמו שהוא בא בהתפשטות. וכמו"כ יובן גם בענין הע"ס דאצילות, שכאשר באים באצילות בגילוי הרי זה ירידה לגבי כמו שהיו בהעלם במקורם. ולכן אי אפשר לומר שהכוונה היא בשביל האצילות. ועוד זאת, שהרי עשר הספירות, וכן כללות ההשתלשלות, ענינם הוא אור והארה בלבד, וכוונת ההתהוות היא בהעצמות, וא"כ אי אפשר לומר שכוונת העצמות היא בשביל האור והגילוי, שהרי ענין הגילוי אינו בערך כלל לגבי העצמות. ומ"ש במ"א שכוונת ההתהוות היא בשביל הגילוי, אין הכוונה לבחינת הגילויים, אלא הכוונה היא להתגלות העצמות, היינו, שעצמותו ומהותו כפי שהוא מצד עצמו יהיה בגילוי (עד כמה ששייך ענין הגילוי בעצמותו). וענין גילוי העצמות (שלמעלה מבחינת הגילויים) אפשר להיות בעוה"ז דוקא, וכמ"ש בתניא שכך עלה ברצונו שיהיה נח"ר לפניו ית' כד אתכפיא סט"א כו', והיינו שבעוה"ז יהיה התגלות העצמות.

(סה"מ יט עמ' פט)

"אלא התכלית הוא עוה"ז התחתון"

הכלי לגילוי אלקות הוא כלי ריקן המחזיק ברכתו של הקב"ה. וענין הכלי ריקן הוא ביטול היש, היינו, לא ביטול במציאות, כי אם ביטול היש דוקא, כי, בשביל ענין הביטול במציאות לא הוצרך להיות ירידת ההשתלשלות למטה, שהרי ביטול במציאות ישנו למעלה, אלא הכוונה היא שתהיה ביטול היש דוקא, ולכן היתה ירידת ההשתלשלות עד שנעשה מציאות יש, ועד לבחינת היש דעוה"ז, בכדי שתהיה העבודה דביטול היש, שהגם שמרגיש את עצמו ליש, מ"מ הוא מבין שצריך להיות בטל, שזוהי תכלית הכוונה.

(סה"מ תשי"ט עמ' כו)

וזהו"ע סוף מעשה במחשבה תחלה, שמה שלמעלה הוא במחשבה תחלה, הנה בהבריאה הרי זה סוף מעשה. ובזה יובן ב' הדעות אם שמים קדמו או ארץ קדמה, דשניהם אמת, דבעלמא דאתגלייא שמים קדמו, ובעלמא דאתכסייא ארץ קדמה. וכמבואר בתניא שתכלית השתלשלות כל העולמות היא בשביל עוה"ז התחתון דוקא, דאף שבגילוי הרי הוא התחתון, מ"מ, בהעלם הרי הוא קודם. והנה, בעוה"ז גופא הרי עיקר הכוונה היא בשביל האדם, וכמ"ש אנכי עשיתי ארץ ואדם עליה בראתי, דמה שאנכי מי שאנכי עשיתי ארץ, הוא בשביל בריאת האדם, שיקיים תרי"ג מצוות, שזהו בראתי, בגימטריא תרי"ג. ואעפ"כ, הרי בפועל נברא האדם לבסוף. וכמ"ש אחר וקדם צרתני, דאף שהאדם נברא אחר למע"ב, הנה זהו בעלמא דאתגלייא, אבל בעלמא דאתכסייא קדם האדם למע"ב, להיותו עיקר הכוונה. ומה שאומרים יתוש קדמך, הרי זה רק כאשר האדם חוטא, שאז אינו כפי הכוונה, אבל כאשר הוא כפי הכוונה, הרי הוא קדם כו', ורק ע"פ סדר זמנים הוא לבסוף. וזהו גם מה שהאדם נברא בבחינת דומם, כמ"ש גלמי ראו עיניך, וכידוע שנשתנה יצירת האדם מיצירת שאר הנבראים, שכולם נבראו יחד עם נפשם, ואילו בבריאת האדם כתיב גלמי ראו עיניך, שזוהי בחינה תחתונה ביותר. ומ"מ, הרי הסיבה לכך היא לפי שתכלית הכוונה בבריאת האדם היא בשביל

בירור הגשם. ונמצא, שאף שהאדם נברא בסוף כל הבריאה, הרי באמת קדום הוא לכל, וכמאמר רז"ל שמחשבתם של ישראל קדמה לכל דבר, גם למחשבת התורה.

(סה"מ תשי"ט עמ' סט, ע)

יום שב"ק (ט אד"ש)

"ולא יכנף עוד מוריך [פי' שלא יתכסה ממך בכנף ולבוש]"

איתא במדרש שהרעב הראשון היה בימי אדם הראשון, ומונה עוד שמונה, והרעב העשירי יהיה בביאת המשיח, אלא שהרעב ההוא יהיה "לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע את דברי הוי"ו".

[והענין בזה, לעתיד לבוא יהיה אמיתית הצמאון לאלקות, באופן ד"מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ כלה שארי ולבבי" (תהלים עג, כה-ו) לעצמות ומהות. בזמן הזה לא יכול להיות צמאון כזה לאלקות, כיון שאין אפשרות לרוות את גודל הצמאון, ו"אין הקב"ה בא בטרונאי עם בריותיו" (ע"ז ג, סע"א), אבל לעתיד לבוא יוכלו מיד לרוות הצמאון, כיון שאז תהיה התגלות העצמות ללא לבושים, כמ"ש (ישעיה ל, כ. וראה תניא פל"ו) "ולא יכנף עוד מוריך".]

(התוועדויות תשי"ז ח"א עמ' 112 ושם הערה 54)

※

כללות מעשינו ועבודתינו לעשות לו ית' דירה בתחתונים, הרי זה הכנה לגילויים דלעתיד לבוא, שאז יהיה קיום המצוות "כמצות רצונך", ויהיה גילוי אלקות בעולם, כמ"ש "ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדיו גו", ובאופן דתכלית הגילוי – כמ"ש "ולא יכנף עוד מוריך גו".

וכל זה נפעל ע"י כללות מעשינו ועבודתינו, ובפרט כאשר העבודה היא בתכלית השלימות, מעיין העבודה "כמצות רצונך" שתהיה לעתיד לבוא – שזוהי כללות העבודה דחודש תשרי, שאז עבודת בני"ה היא בתכלית השלימות. ועי"ז זוכים לגילויים דלעתיד לבוא, שעיקרם ותכליתם – בנין בית המקדש השלישי.

(התוועדויות תשמ"ב ח"א עמ' 353)

הגה"ה: " (וקבלת שכר עיקרו באלף השביעי כמ"ש בלקוטי תורה מהאר"י ז"ל"

ענינו של יום השישי הוא – ערב והכנה ליום השבת. והנה מבואר ברמב"ן שששת ימי המעשה הם בדוגמת שית אלפי שנין דהוה עלמא, ויום השבת הוא בדוגמת אלף השביעי – כללות ענין הגאולה.

(התוועדויות תשמ"ב ח"א עמ' 431)

עלונים אלו אי"ה יאוגדו לכדי ספר עם סיומו של מחזור לימוד השיעור היומי בתניא.
הערות והארות ותיקוני שגיאות הדפוס, יתקבלו בברכה.

בסייעתא דשמיא יצא לאור
ספר "ביאורים בספר התניא"
הכולל ביאורים והעשרת ההתבוננות בספר התניא
ערוכים מכתבי כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש
כרכים א, ב – מחזור ראשון
כרכים ג, ד – מחזור שני
כרך ה-לקוטי אמרים מחזור שלישי
להזמנות: 0527155039

יחי אצותנו מורתנו ורגינו מלך המשיח לעולם ועד

לקבלת העלון ישירות לדוא"ל: A770@012.net.il